

Met het decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters, dat op 1 april 2014 in werking trad, wil de Vlaamse overheid de kinderopvang toegankelijker, transparanter en professioneler maken. Hoe zal die verdere professionalisering precies vorm krijgen? Wat verandert op dat vlak concreet? KIDDO vroeg het bij Kind en Gezin aan Martine Smets, Diensthoofd Kennisontwikkeling en Beleidsondersteuning Afdeling Kinderopvang, en Evelien Van Vlasselaer, stafmedewerker Kwaliteit Kinderopvang.

Alle medewerkers gekwalificeerd

Het nieuwe decreet gaat voor professionalisering

Kinderopvang sleutelt al jaren aan kwaliteit. Met het nieuwe decreet Kinderopvang van Baby's en Peuters wil de Vlaamse overheid de professionaliteit in kinderopvang verder verhogen. Vanaf 1 april 2014 komen er voor de hele sector kwalificatievereisten, eenzelfde begeleider-kind-ratio en pedagogische ondersteuning.

Begeleider-kind-ratio

Het decreet bevat nieuwe regels over de begeleider-kind-ratio: het aantal begeleiders dat aanwezig moet zijn voor het aantal aanwezige kinderen. Nieuw is dat er voor deze ratio geen verschil meer wordt gemaakt tussen de zelfstandige en de erkende sector, enkel nog tussen gezinsopvang en groepsopvang. 'We zijn nagegaan welke ratio kwalitatief, wenselijk, haalbaar, realistisch en betaalbaar is', legt Smets uit. 'Want te veel kinderen per begeleider is uiteraard een slechte zaak voor de kinderen, maar ook voor de voldoening die begeleiders halen uit hun werk.'

'Volgens de nieuwe bepalingen', vervolgt Smets, 'is de ratio 1 op 8 geworden voor wie alleen werkt, en 1 op 9 wanneer er meerdere begeleiders aanwezig zijn. Behalve tijdens de rusttijd van de kinderen, mogen er niet méér kinderen aanwezig zijn dan volgens het aantal begeleiders is toegelaten. De erkende sector werkte tot nu met een personeelskader, voor hen is deze ratiobepaling nieuw. De zelfstandige sector

werkte reeds met een ratio, voor hen is dit al gebruikelijk.' Tegelijk vraagt de regelgeving om te streven naar een betere ratio. Smets licht toe: 'Voor de groepsopvang kun je je richten op maximaal 7 kinderen per begeleider, voor de gezinsopvang op gemiddeld 4 kinderen tegelijk per kwartaal. Hoeveel kinderen je kunt opvangen, hangt dus af van het aantal medewerkers, maar ook van de infrastructuur en inrichting. Voor de begeleiders in de gezinsopvang wordt ook bekeken hoeveel kinderen kunnen opvangen worden zonder dat de draagkracht overschreden wordt (zie KIDDO 7 2013). Dit laatste zal een pedagogische ondersteuningsorganisatie samen met de onthaalouder bekijken. Het is Kind en Gezin die beslist over de capaciteit waarvoor een vergunning wordt gegeven.'

Kwalificaties

Het is de bedoeling van het decreet dat iedereen die in de kinderopvang werkt, daarvoor gekwalificeerd is. In de erkende sector was er reeds een kwalificatievereiste. In de zelfstandige sector niet, behalve voor de verantwoordelijken van voorzieningen die een financiële tegemoetkoming krijgen. Ook in de gezinsopvang diende je tot nog toe geen kwalificatie voor te leggen. In het decreet worden de kwalificatievereisten gelijkgetrokken voor alle sectoren.

'We verwachten niet dat, van bij de ingang van het decreet,

'Elke opvang zal ondersteund worden door een pedagogische ondersteuningsorganisatie'

Martine Smets

'We willen de aanwezige ervaring en expertise in de sector erkennen'

Evelien Van Vlasselaer

iedereen ineens gekwalificeerd is', stelt Evelien Van Vlasselaer gerust. 'We willen de aanwezige ervaring en expertise in de sector erkennen. Wie in de vijf voorbije jaren in totaal minstens drie jaar heeft gewerkt in de kinderopvang, wordt persoonlijk vrijgesteld van de kwalificatieverplichting. Je krijgt dan een attest. Voor al wie in die vijf jaar minder dan drie jaar ervaring opdeed én voor alle nieuwe starters, geldt de kwalificatieverplichting wél.' Voor deze begeleiders is een ruime overgangperiode van 10 jaar voorzien. Verantwoordelijken die minder dan drie jaar ervaring hebben of die starten voor 1 april 2015 krijgen zes jaar de tijd om een kwalificatie te behalen. 'We beseffen immers dat het een grote stap is. Met die ruime overgangperiode willen we het evenwicht bewaren tussen de haalbaarheid enerzijds en het streven naar nog meer competenties en professionalisering anderzijds.'

Welke kwalificaties begeleiders – ook in de gezinsopvang – precies nodig hebben, is nog niet helemaal duidelijk. 'Dat wordt nog uitgewerkt in een ministerieel besluit,' aldus Smets. 'Om toch een idee te geven welke opleidingen in aanmerking komen: voor de begeleider kan dit bijvoorbeeld een diploma van het 7e jaar BSO kinderopvang zijn of een certificaat van de opleiding "begeleider in de kinderopvang" van het volwassenenonderwijs. Om dit te behalen, bestaan trajecten waarin je leren en werken kunt combineren. Reke-

ning houdend met verworven competenties, kun je ook een geïndividualiseerd verkort traject volgen.'

Bezint eer ge begint

Voor de begeleiders in de gezinsopvang (de vroegere onthaalouders) is er een extra nieuwigheid. Wie na 1 april 2014 start, volgt eerst de module *Kennismaken met de gezinsopvang*. 'In deze module van 20 uur komen aspecten aan bod die specifiek zijn voor het thuis opvangen van kinderen', vertelt Van Vlasselaer. 'Hoe je kinderopvang in eigen woning kan organiseren, wat het betekent voor het eigen gezin, wat de financiële implicaties zijn, enzovoort. We hopen dat kandidaten op die manier beter kunnen afwegen wat de job voor hen zal betekenen. Nu stoppen veel mensen vrij snel en dat is jammer voor hen, voor de kinderen en hun ouders. Met deze cursus willen we dus de stabiliteit van het kinderopvanglandschap verhogen en kandidaten goed voorbereiden op deze job.' Daarnaast volgen begeleiders gezinsopvang die in de overgangperiode niet-gekwificeerd starten ook de module *Werken in de gezinsopvang*. Het beslaat opnieuw 20 lessen en gaat over de meer algemene aspecten van kinderopvang: omgaan met ouders en kinderen, veiligheid, enzovoort.

Vorming

Ook de 12 vormingsuren per jaar werden omgevormd. ➤

'Opvangorganisaties konden deze 12 uren, in functie van de eigen noden, vrij invullen', zegt Van Vlasselaer. 'Met het decreet wordt geen minimum aantal uren of opleidingen opgelegd, maar maakt elke organisator een analyse van de vormingsbehoeften en zoekt hierop een passend antwoord: 'We leggen de verantwoordelijkheid bij de organisator', aldus Smets, 'omdat deze het beste weet waar de medewerkers baat bij hebben. Zorginspectie kan ter plaatse altijd nagaan of de analyse is gebeurd en welke stappen zijn ondernomen om aan de vormingsbehoeften van begeleiders en verantwoordelijken tegemoet te komen. Zo kan elke opvangorganisatie de competenties en de professionaliteit verder verhogen.'

Pedagogische ondersteuning

Met al deze trajecten, overgangperiodes en specifieke modules zal in de toekomst iedereen in de kinderopvang ofwel gekwalificeerd zijn ofwel over ervaring in de sector beschikken. Maar niet alleen kwalificaties, attesten en vorming maken deel uit van professionalisering, het decreet voorziet ook dat elke kinderopvanglocatie ondersteund wordt door een pedagogische ondersteuningsorganisatie. Smets: 'Deze organisaties helpen voorzieningen om het pedagogisch beleid te realiseren, na te denken over de eigen aanpak en te verbeteren waar mogelijk. Voorzieningen met vragen kunnen bij deze ondersteuningsorganisaties terecht en worden door hen geholpen om netwerken met andere voorzieningen uit te bouwen met de bedoeling van elkaars goede voorbeelden te leren. Voorzieningen hoeven niet zelf telkens het warme water uitvinden.'

Hoewel deze pedagogische ondersteuning pas over twee jaar verplicht wordt, stelde Kind en Gezin nu reeds een aantal organisaties aan die op korte termijn starten bij de vroegere zelfstandige opvangvoorzieningen. Smets vervolgt: 'Heel wat zelfstandige voorzieningen werken tot nu toe erg op zichzelf en beschikken over beperkte financiële middelen. We bieden hun de kans om de volgende twee jaren gratis beroep te doen op pedagogische en taalondersteunende organisaties die specifiek op de zelfstandige opvang zullen inzetten.' Meer info en een lijst van de pedagogische en taalondersteunende organisaties voor de zelfstandige

opvang vind je op www.kindengezin.be/nieuws-en-actualiteit/2014/20140130-projectsubsidie-pedagogische.jsp

Tijd

'Over het algemeen zijn alle sectoren binnen de kinderopvang vragende partij voor een verdere professionalisering', meent Van Vlasselaer. 'Iedereen wil het beste voor kinderen en ouders. Ook begeleiders vinden veel voldoening in hun job als ze goede kwaliteit kunnen bieden. Al maken sommigen zich zorgen over de haalbaarheid van de nieuwe regeling. Omdat de kwalificatievereisten voor de zelfstandige sector en de gezinsopvang nieuw zijn, leeft vooral bij hen ongerustheid hierover.' Toch is er volgens Kind en Gezin geen reden tot paniek. 'Wie voldoende ervaring heeft, valt onder de vrijstelling en voor de anderen is er een zeer ruime overgangperiode', aldus Smets. 'Anderzijds is het de bedoeling dat er tegenover de strengere kwalificatievereisten op termijn ook hogere subsidies komen te staan, waardoor de sector ook betere arbeidsvoorwaarden zal kunnen bieden dan nu het geval is. Alleen is het nog wat geduld oefenen voor de bijkomende middelen daarvoor beschikbaar zijn. Maar op termijn wordt het voor iedereen beter, daar zijn wij van overtuigd.' ◀

Meer info

Surf naar www.kindengezin.be/kinderopvang/nieuw-decreet en klik daar in de linkerkolom op 'mijn veranderingen'. Als huidige onthaalouder, zelfstandig kinderdagverblijf of gelijk welke andere opvangvorm kun je daar nagaan wat precies voor jou verandert. Heb je nog meer vragen? Dan kun je mailen naar decreetkinderopvang@kindengezin.be of bellen naar de Kind en Gezin-Lijn op 078 150 100. Je krijgt dan rechtstreeks antwoord op de meest gestelde vragen over het decreet. Bij specifieke vragen over je eigen opvang zal een medewerker van de Kind en Gezin-Lijn je doorverwijzen naar een dossierbeheerder. Daarna kun je met al je vragen rechtstreeks bij je eigen dossierbeheerder terecht.